

PETYCJA

do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów w sprawie podjęcia prac legislacyjnych nad nowelizacją ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw**

, dnia 20 lutego 2026 r.

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów

Al. Ujazdowskie 1/3 00-583 Warszawa

****PETYCJA**

w sprawie podjęcia prac legislacyjnych nad nowelizacją ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw**

Na podstawie art. 63 Konstytucji RP oraz ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach, wnoszę o:

1. Podjęcie przez Radę Ministrów prac legislacyjnych nad nowelizacją Kodeksu spółek handlowych (KSH)

w zakresie wprowadzenia do polskiego prawa:

a) zasad kapitału zastępczego (kapitalersetzendes Darlehen)

– obejmujących sytuacje, w których wspólnik finansuje spółkę pożyczką zamiast kapitałem w okresie kryzysu, niedokapitalizowania lub niewypłacalności;

b) regulacji dotyczących niedokapitalizowania spółki (Niedokapitalisierung)

– w tym obowiązku traktowania pożyczek wspólników jako kapitału zastępczego w sytuacjach zagrożenia niewypłacalnością;

c) możliwości konwersji pożyczek wspólników na kapitał zapasowy

– uchwałą wspólników większością głosów, we wszystkich spółkach KSH, w tym osobowych (np. komandytowej);

d) zakazu naliczania odsetek od pożyczek wspólników

– za okres, w którym spółka posiadała ujemny kapitał własny lub znajdowała się w stanie niewypłacalności;

e) ochrony wierzycieli zewnętrznych przed nadużyciami wspólników

– w tym przed wyprowadzaniem majątku spółki poprzez pożyczki zabezpieczone hipoteką;

f) ujednolicenia zasad dla wszystkich spółek KSH, w tym spółek osobowych

– jako podmiotów uczestniczących w obrocie gospodarczym.

2. Podjęcie prac legislacyjnych nad zmianą Kodeksu cywilnego (KC)

w zakresie:

- potwierdzenia nieważności odsetek naliczanych przez wspólników w okresie kryzysu finansowego spółki,
- zakazu umownego omijania przepisów KSH dotyczących kapitału zastępczego i zakazu odsetek,
- zapewnienia spójności KC z nowelizacją KSH.

Uzasadnienie

Po długich konsultacjach z ekspertami, doradcami restrukturyzacyjnymi, kancelariami prawnymi oraz przedsiębiorcami, opracowałem zaktualizowany projekt nowelizacji KSH, który ma na celu usunięcie poważnych luk w polskim prawie spółek.

Obecnie w Polsce:

- brak jest regulacji dotyczących kapitału zastępczego,
- brak jest regulacji dotyczących niedokapitalizowania,
- wspólnicy mogą udzielać spółce pożyczek zamiast dokapitalizować ją,
- wspólnicy mogą naliczać odsetki mimo ujemnego kapitału własnego,
- wspólnicy mogą zabezpieczać swoje pożyczki hipoteką,
- wspólnicy mogą blokować restrukturyzację i przejmować majątek spółki kosztem wierzycieli zewnętrznych.

Prowadzi to do patologii:

- „pożyczka zamiast kapitału”,
- „hipoteka wspólnika”,
- „wyprowadzanie majątku”,

- „blokowanie restrukturyzacji”,
- „uprzywilejowanie wspólnika kosztem wierzycieli”.

Najważniejsze rozwiązania proponowane w projekcie

1. Kapitał zastępczy (art. 14¹ KSH)

Pożyczki wspólników udzielone spółce w stanie:

- nieodpowiedniego kapitału,
- kryzysu,
- niewypłacalności,

są traktowane jak **kapitał**, a nie jak wierzytelność chroniona.

2. Konwersja pożyczek wspólników na kapitał zapasowy (art. 14² KSH)

Wszystkie spółki KSH, w tym osobowe, mogą podjąć uchwałę o konwersji pożyczek wspólników na kapitał zapasowy, jeśli:

- kapitał własny jest ujemny,
- spółka jest niewypłacalna lub zagrożona niewypłacalnością.

3. Zakaz naliczania odsetek (art. 14³ KSH)

Wspólnik nie może naliczać odsetek od pożyczek za okres:

- ujemnego kapitału własnego,
- niewypłacalności.

4. Zmiany w Kodeksie cywilnym

Wprowadzono:

- nieważność odsetek naliczonych wbrew zakazowi,
- zakaz umownego omijania przepisów KSH.

Dlaczego zmiany są konieczne

Zmiany te:

- chronią wierzycieli zewnętrznych,
- stabilizują spółki w kryzysie,
- eliminują nadużycia wspólników,
- wspierają restrukturyzacje,

- zapobiegają upadłościom,
- są zgodne z Dyrektywą UE 2019/1023,
- dostosowują polskie prawo do standardów europejskich (StaRUG, GmbHG).

Wniosek końcowy

Wnoszę o:

1. **pozytywne rozpatrzenie petycji,**
2. **podjęcie przez Radę Ministrów prac legislacyjnych nad załączonym projektem,**
3. **przekazanie projektu do konsultacji publicznych,**
4. **rozpatrzenie projektu w trybie pilnym,**
5. **uwzględnienie projektu w pracach rządu nad reformą prawa gospodarczego.**

Załączniki:

1. Projekt ustawy – zmiana KSH i KC
2. Uzasadnienie
3. OSR
4. Prezentacja
5. Wersje instytucjonalne

Z poważaniem,

***PROJEKT USTAWY**

o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw**

Projekt z dnia 2026 r.

****Art. 1**

Zmiana ustawy – Kodeks spółek handlowych**

W ustawie z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. 2024 poz. ...) wprowadza się następujące zmiany:

■ ROZDZIAŁ 1 – ZASADY OGÓLNE DOTYCZĄCE FINANSOWANIA SPÓŁEK PRZEZ WSPÓLNIKÓW

Art. 14¹ (nowy) – Kapitał zastępczy i niedokapitalizowanie

1. Jeżeli spółka znajduje się w stanie nieodpowiedniego kapitału do zakresu prowadzonej działalności inwestycyjnej lub w stanie kryzysu, finansowanie spółki przez wspólnika w formie pożyczki traktuje się jako kapitał zastępczy.
2. Wspólnik, który finansuje spółkę w stanie, o którym mowa w ust. 1, pożyczką, a nie kapitałem, nie może korzystać z ochrony przysługującej wierzycielowi zabezpieczonemu.
3. Wierzytelności wspólnika wynikające z pożyczek udzielonych w stanie, o którym mowa w ust. 1, podlegają zaspokojeniu dopiero po zaspokojeniu wierzycieli zewnętrznych.

■ ROZDZIAŁ 2 – ZAMIANA POŻYCZEK WSPÓLNIKÓW NA KAPITAŁ ZAPASOWY

Art. 14² (nowy) – Uchwała o konwersji pożyczek wspólników

1. Wszystkie spółki utworzone na podstawie niniejszego kodeksu, w tym spółki osobowe, mogą podjąć uchwałę o zamianie pożyczek wspólników na kapitał zapasowy.
2. Uchwałę podejmuje się większością głosów wymaganą dla zmiany umowy spółki lub statutu.
3. Uchwała może zostać podjęta w przypadku:

1. gdy kapitał własny spółki jest ujemny i zgromadzenie wspólników podjęło uchwałę o dalszym prowadzeniu działalności,
2. gdy spółka znajduje się w stanie niewypłacalności lub zagrożenia niewypłacalnością w rozumieniu przepisów prawa restrukturyzacyjnego.
4. Konwersja pożyczek wspólników na kapitał zapasowy następuje z chwilą podjęcia uchwały.

ROZDZIAŁ 3 – ZAKAZ NALICZANIA ODSETEK

Art. 14³ (nowy) – Zakaz naliczania odsetek

1. Wspólnik nie może naliczać odsetek od pożyczek udzielonych spółce za okres, w którym spółka posiadała ujemny kapitał własny.
2. Wspólnik nie może naliczać odsetek od pożyczek udzielonych spółce za okres, w którym spółka znajdowała się w stanie niewypłacalności lub zagrożenia niewypłacalnością.
3. Zakaz, o którym mowa w ust. 1 i 2, stosuje się niezależnie od treści umowy pożyczki lub umowy spółki.
4. Naruszenie zakazu skutkuje nieważnością naliczonych odsetek.

ROZDZIAŁ 4 – PRZEPISY SZCZEGÓLNE DLA SPÓŁEK OSOBOWYCH

Art. 103¹ (nowy) – Zastosowanie przepisów o kapitale zastępczym

Przepisy art. 14¹–14³ stosuje się odpowiednio do spółek osobowych, w tym spółki komandytowej i komandytowo-akcyjnej.

****Art. 2**

Zmiana ustawy – Kodeks cywilny**

W ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. 2024 poz. ...) wprowadza się następujące zmiany:

Art. 359 § 4 (nowy):

„Odsetki od pożyczek udzielonych spółce przez wspólnika nie przysługują za okres, w którym spółka posiadała ujemny kapitał własny lub znajdowała się w stanie niewypłacalności, jeżeli przepisy Kodeksu spółek handlowych stanowią inaczej.”

(To zabezpiecza zgodność KC z KSH i eliminuje kolizję norm.)

Art. 353¹ § 3 (nowy):

„Postanowienia umowy nie mogą wyłączać ani ograniczać zakazu naliczania odsetek przez wspólnika w przypadkach określonych w Kodeksie spółek handlowych.”

(To uniemożliwia obejście zakazu przez umowy cywilne.)

■ ****Art. 3**

Przepisy przejściowe**

1. Przepisy art. 14¹–14³ stosuje się również do pożyczek udzielonych przed dniem wejścia w życie ustawy.
2. Odsetki naliczone przed wejściem w życie ustawy podlegają weryfikacji zgodnie z art. 14³.
3. Uchwały o konwersji pożyczek wspólników mogą być podejmowane również w odniesieniu do pożyczek istniejących w dniu wejścia w życie ustawy.

■ ****Art. 4**

Wejście w życie**

Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

■ **DLACZEGO TEN PROJEKT JEST PRZEŁOMOWY**

Twoja koncepcja wprowadza do polskiego prawa:

1. Mechanizmy znane z Niemiec (StaRUG, GmbHG):

- kapitał zastępczy,
- niedokapitalizowanie,
- subordinacja pożyczek wspólników,
- zakaz odsetek przy ujemnym kapitale.

2. Ochronę wierzycieli zewnętrznych

Wspólnik nie może „wyciągać” pieniędzy ze spółki, gdy ta jest w kryzysie.

3. Ochronę przedsiębiorstw

Spółka może przetrwać kryzys dzięki konwersji pożyczek na kapitał.

4. Ochronę rynku

Eliminacja patologii: „wspólnik daje pożyczkę → zabezpiecza hipoteką → blokuje restrukturyzację → przejmuje majątek”.

5. Spójność z Twoją reformą prawa restrukturyzacyjnego

Oba projekty idealnie się uzupełniają.

1. UZASADNIENIE DO PROJEKTU NOWELIZACJI KSH

****UZASADNIENIE**

do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw**

1. Cel regulacji

Celem projektowanej ustawy jest:

- wprowadzenie do polskiego prawa mechanizmów ochrony wierzycieli i stabilności spółek,
- eliminacja nadużyć związanych z finansowaniem spółek przez wspólników w okresie kryzysu,
- dostosowanie polskiego prawa do standardów europejskich, w szczególności niemieckiej doktryny *kapitalersezendes Darlehen* oraz zasad StaRUG,
- zapewnienie spójności z nowelizacją Prawa restrukturyzacyjnego,
- umożliwienie spółkom konwersji pożyczek wspólników na kapitał zapasowy w sytuacjach kryzysowych,
- zakaz naliczania odsetek od pożyczek wspólników w okresie ujemnego kapitału własnego lub niewypłacalności.

2. Potrzeba zmian

W polskim systemie prawnym brak jest regulacji:

- dotyczących kapitału zastępczego,
- dotyczących niedokapitalizowania spółki,
- zakazu naliczania odsetek przez wspólników w okresie kryzysu,
- możliwości przymusowej konwersji pożyczek wspólników na kapitał zapasowy.

Brak tych regulacji prowadzi do patologii:

- wspólnik udziela spółce pożyczki zamiast dokapitalizować ją,
- zabezpiecza pożyczkę hipoteką,
- nalicza odsetki mimo ujemnego kapitału własnego,
- blokuje restrukturyzację,
- przejmując majątek spółki kosztem wierzycieli zewnętrznych.

Projekt eliminuje te nadużycia.

3. Najważniejsze rozwiązania

3.1. Kapitał zastępczy (art. 14¹)

Wprowadzono zasadę, że pożyczki wspólników udzielone spółce w stanie:

- nieodpowiedniego kapitału,
- kryzysu,
- niewypłacalności,

są traktowane jako **kapitał zastępczy**, a nie jako wierzytelność chroniona.

3.2. Konwersja pożyczek wspólników na kapitał zapasowy (art. 14²)

Wszystkie spółki KSH, w tym osobowe, mogą podjąć uchwałę o konwersji pożyczek wspólników na kapitał zapasowy, jeśli:

- kapitał własny jest ujemny,
- spółka jest niewypłacalna lub zagrożona niewypłacalnością.

3.3. Zakaz naliczania odsetek (art. 14³)

Wspólnik nie może naliczać odsetek od pożyczek za okres:

- ujemnego kapitału własnego,
- niewypłacalności.

3.4. Zmiany w KC

Zmiany w KC zapewniają:

- nieważność odsetek naliczonych wbrew zakazowi,
- zakaz umownego obejścia przepisów KSH.

4. Skutki regulacji

Projekt:

- chroni wierzycieli zewnętrznych,
- stabilizuje spółki w kryzysie,
- eliminuje nadużycia wspólników,
- zwiększa bezpieczeństwo obrotu gospodarczego,
- wspiera restrukturyzację i zapobiega upadłościom.

2. OSR – OCENA SKUTKÓW REGULACJI

1. Podmioty objęte regulacją

- spółki kapitałowe i osobowe,
- wspólnicy i udziałowcy,
- wierzyciele,
- banki,
- sądy gospodarcze.

2. Wpływ na przedsiębiorców

- zwiększenie stabilności finansowej,
- ograniczenie upadłości,
- możliwość konwersji długu na kapitał,
- ochrona przed nadużyciami wspólników.

3. Wpływ na wierzycieli

- większa ochrona przed wyprowadzaniem majątku,
- ograniczenie uprzywilejowania wspólników,
- poprawa pozycji w restrukturyzacji.

4. Wpływ na finanse publiczne

- zmniejszenie liczby upadłości → większe wpływy podatkowe,
- mniejsze obciążenie systemu pomocy społecznej.

5. Wpływ na rynek finansowy

- większa przewidywalność,
- ograniczenie ryzyka kredytowego,
- stabilizacja portfeli bankowych.

6. Wpływ na prawo UE

Projekt jest zgodny z:

- Dyrektywą UE 2019/1023,
- zasadami StaRUG,
- orzecznictwem TSUE dotyczącym ochrony wierzycieli.